

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สรินญา รอดพิพัฒน์¹ จินตนา สรายุทธพิทักษ์¹ สนอน เอกสิทธิ์² และ ปรีชา สุริยะ¹

¹คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยเริ่มจากวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมทันตสุขภาพในโรงเรียน ความรู้เรื่องโรคและอนามัยช่องปาก ประโยชน์การดูแลสุขภาพช่องปาก การรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพช่องปาก วิธีแปรงฟัน การตรวจสอบความสะอาดของฟัน ร่วมกับทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเอง และแนวคิดส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน ได้รับการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม โดยการเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ศึกษาความสอดคล้องจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากแบบประเมิน 3 ชนิด คือ 1) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาองค์ประกอบของกิจกรรม 2) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของกิจกรรม 10 กิจกรรม และ 3) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของตารางจัดโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น และนำมาปรับปรุงโปรแกรมให้มีความสมบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ แนวความคิด ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้/แหล่งข้อมูล และการประเมินผล มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 กิจกรรมโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมี จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) การสำรวจตรวจฟัน 2) การย้อมสีฟัน 3) การประเมินสุขภาพช่องปาก 4) ยิ้มสวยฟันสะอาด 5) การเปิดรับข้อมูล 6) การรับรู้ความเสี่ยง 7) การทำความสะอาดช่องปาก 8) การตอบข้อสงสัย ซักถาม 9) การประสานสัมพันธ์บ้านโรงเรียน และ 10) การแบ่งปันข้อมูล มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีความสอดคล้องของการจัดตารางกิจกรรมโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 0.96 โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติได้

คำสำคัญ: สุขภาพช่องปาก สุขศึกษา โปรแกรมดูแลสุขภาพช่องปาก

ORAL HYGIENE PROMOTING PROGRAM DEVELOPMENT FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Sarinya Rodpipat¹, Jintana Sarayuthpitak¹, Sanong Ekgasit², and Preecha Suriya¹

¹Faculty of Education, Chulalongkorn University

²Faculty of Science, Chulalongkorn University

Abstract

The purpose of this research was to develop an oral health promotion program for elementary school students. A review of the research literature was conducted on the following topics: dental health programs in schools, knowledge of disease and oral hygiene, oral care perception of the severity of oral health problems, how to brush your teeth as a form of Protection Motivation theory and Self-efficacy theory and the promotion of dental health in schools. An expert analysis of the quality of the program was conducted. The content of the program and the consistency of the content determined by five experts included 1) Assessment form for content validity, activity components 2) Content validity evaluation of 10 activities and 3) An evaluation form for content validity of the developed program. The results showed that index of congruence of the program consisted of the activity name, purpose, conceptual framework, and the steps in each activity was 1.00. This program had 10 activities i.e., 1) Exploration oral health 2) Plaque index examination 3) Dental check up 4) Smiling children 5) Information of dental health 6) Perception of oral risk 7) How to properly clean teeth 8) Questions and Answers 9) Communication among home, school and dentist and 10) Sharing information. The average mean of index of congruence was 0.98. The program was set for 6 weeks, 2 days per week, and 1 hour per day. The index of Congruencies of the overall program was 0.96. The program was determined to help elementary students develop behaviors in knowledge, attitude and practice in oral health.

Keywords: Oral Health, Health Education, Program of Oral Hygiene

บทนำ

ประชากรไทยวัยเรียนอายุ 6-21 ปี เป็นวัยที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนถึง 4,377 ล้านคนนั้น (Institute for Population and Social Research, Mahidol University, 2018) แต่กลับพบว่าสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียน อายุ 12 ปี (Bureau of Dental Health, 2018) มีฟันผุร้อยละ 52.0 และมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน และอุด เท่ากับ 1.4 ซี่/คน และมีฟันผุที่ยังไม่ได้รับการรักษาถึงร้อยละ 31.5 นอกจากนี้ยังพบว่าเกิดการเกิดโรคฟันผุในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร โดยพบนักเรียนที่มีฟันผุร้อยละ 55.8, 50.0 และ 40.6 ตามลำดับ จากสภาพปัญหาสุขภาพช่องปากข้างต้นของกลุ่มวัยนี้เป็นช่วงที่มีการพัฒนาชุดฟันแท้ขึ้นครบ 28 ซี่ และเป็นช่วงอายุที่ง่ายเข้าสู่วัยรุ่น หากเกิดโรคฟันผุในช่วงวัยนี้ก็จะลุกลามยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดการสูญเสียฟันส่งผลถึงคุณภาพชีวิตในอนาคต

การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจความสะอาดช่องปากได้อย่างมีประสิทธิภาพนับเป็นปัจจัยที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเองของนักเรียนโรงเรียน จึงมีการดำเนินการเพื่อปลูกฝังและสร้างความตระหนัก เจตคติ และทักษะการแปรงฟันให้สะอาดแก่นักเรียน ทั้งนี้ การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากต้องคำนึงถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค (Roger R. W., 1975) เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ทำพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เกิดการรับรู้ การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัว และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน และทฤษฎีการเรียนรู้ความสามารถแห่งตน (Bandura, 1977) ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคฟันผุ ความคาดหวังส่งผลต่อประสิทธิผลของการตอบสนองในการป้องกันโรค การส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน (Bertness and Barzel, 2016) เป็นการจัดที่มุ่งเน้นเรื่องความร่วมมือของโรงเรียนในด้านการศึกษาให้ความรู้ การประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และทันตแพทย์เพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากให้กับนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนในโรงเรียน พบว่า มีการศึกษาในลักษณะของกิจกรรม รูปแบบ และโปรแกรมที่หลากหลายหลาย ดังเช่น โปรแกรมการแปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวัน (Em-on Senanurit et al., 2014) โปรแกรมการบ้วนปากด้วยฟลูออไรด์ (Kwanta Boonvas et al., 2016) และโปรแกรมการป้องกันการเกิดโรคฟันผุประกอบการเคี้ยวเม็ดสีเพื่อตรวจสอบความสะอาดของการแปรงฟัน (Wongtip Inpun, 2015; Chingchai Buathong et al., 2015) เมื่อวิเคราะห์กิจกรรม รูปแบบ และโปรแกรมหกกล่าว พบว่า เป็นการจัดการส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนที่ยังขาดการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรมที่นักเรียนจะสามารถตรวจสอบและประเมินการแปรงฟันด้วยตัวเองเพื่อพัฒนาสุขภาพช่องปาก รวมทั้งการบันทึกผลการแปรงฟันเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการการแปรงฟันให้สะอาดของตนเองได้ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกระตุ้นให้นักเรียนแปรงฟัน และให้นักเรียนเห็นปัญหาสุขภาพช่องปากจากการตรวจฟันด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นกลวิธีที่จะสามารถพัฒนาการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองให้สะอาดตามที่ได้รับรู้ และเน้นการส่งเสริมการแปรงฟันคุณภาพ โดยเฉพาะเน้นประสบการณ์นอกเวลาเรียนจากกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน และส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อม ในการเอื้อให้เกิดพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมบริโภคที่ดีในโรงเรียน

ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาบนพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถแห่งตน และการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียน เพื่อเป็นการป้องกันโรคในช่องปาก และเสริมสร้างพฤติกรรมและปลูกฝังสุขนิสัยให้นักเรียนมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา และสาระจากฐานข้อมูล Thai Library Integrated System (ThaiLIS) และ Scindirect.com ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพช่องปากในประเด็นการจัดโปรแกรมทัศนสุขภาพในโรงเรียน ความรู้เรื่องโรคและอนามัยช่องปาก ประโยชน์การดูแลสุขภาพช่องปาก การรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพช่องปาก วิธีแปรงฟัน การตรวจสอบความสะอาดของฟัน
2. วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กำหนดประเด็นในการพัฒนาด้านองค์ประกอบของโปรแกรม จำนวนกิจกรรมของโปรแกรม และตารางการดำเนินการจัดโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น
3. สร้างและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่นักเรียน สร้างเจตคติการรับรู้อันตรายและผลกระทบ และฝึกการปฏิบัติให้นักเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทฤษฎีและแนวคิดมาจัดทำกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก โดยออกแบบกิจกรรมที่ประกอบการพัฒนา 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ ในการปฏิบัติได้ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนเห็นผลของการปฏิบัติที่สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้
4. ตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีความรู้ความชำนาญในเรื่องของการดูแลสุขภาพพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก หรือมีประสบการณ์การสอนสุขศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามหาบัณฑิต เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาความรู้ที่กำหนด และกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Congruence; IOC) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

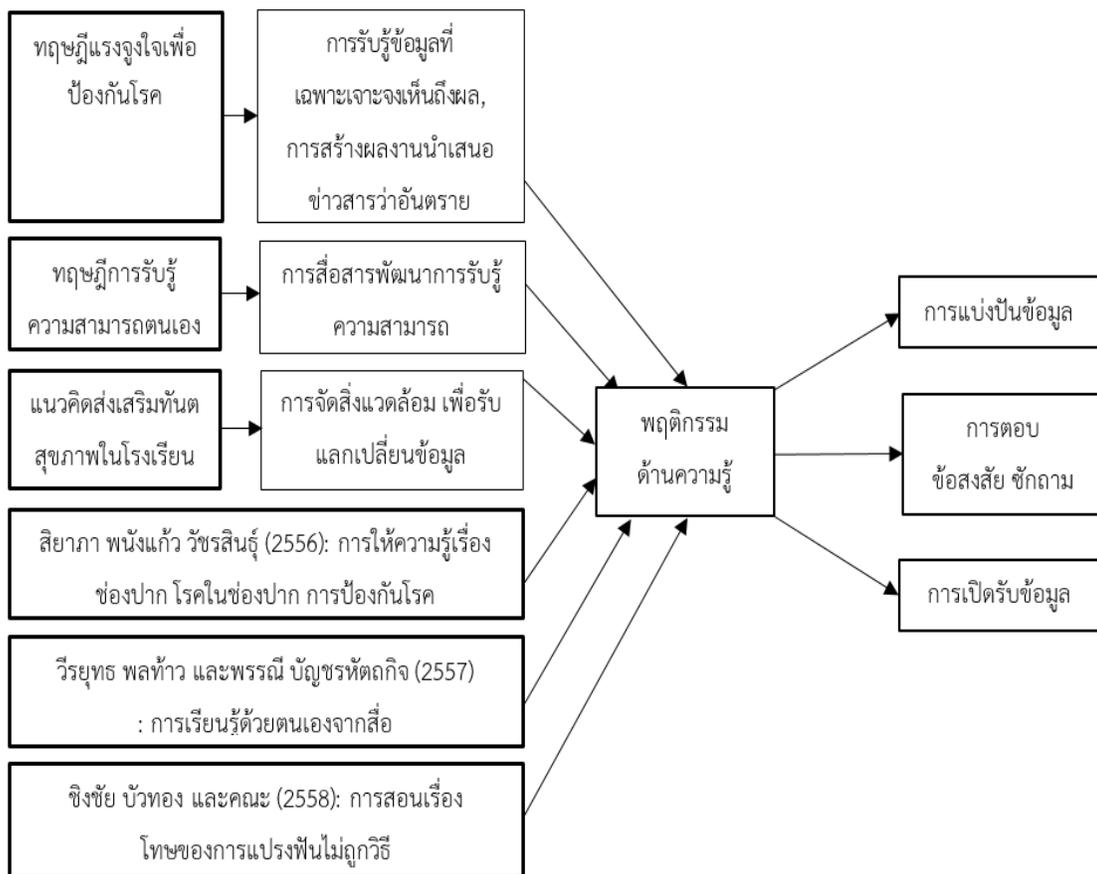
1. แบบเก็บข้อมูลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์เก็บข้อมูลแบ่งเป็นประเภทการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างกำหนด สถิติที่ใช้ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
2. แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาคุณภาพของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการเก็บข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาความสอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ + 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเครื่องมือที่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเครื่องมือที่สอดคล้อง และ - 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าเครื่องมือที่สอดคล้อง และกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดค่าดัชนี

ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Rovinelli & Hambleton, 1977) โดยแบ่งแบบประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของกิจกรรม 2) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของกิจกรรม 10 กิจกรรม และ 3) แบบประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของตารางการจัดโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น

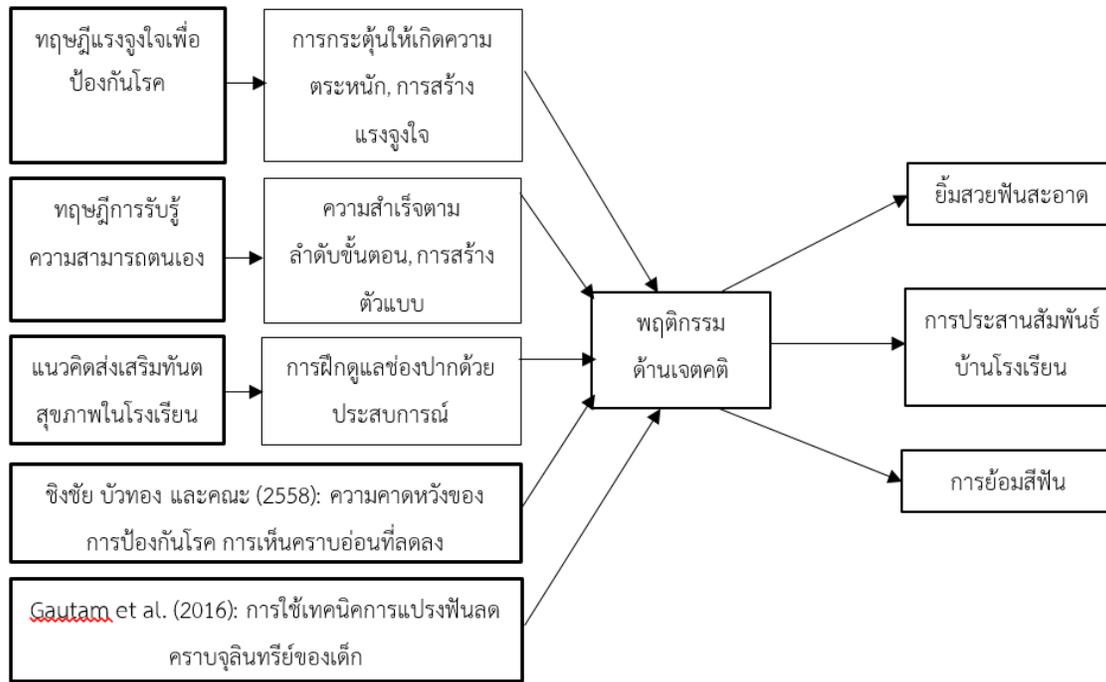
ผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเอง และแนวคิดส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแผนภาพที่ 1-3

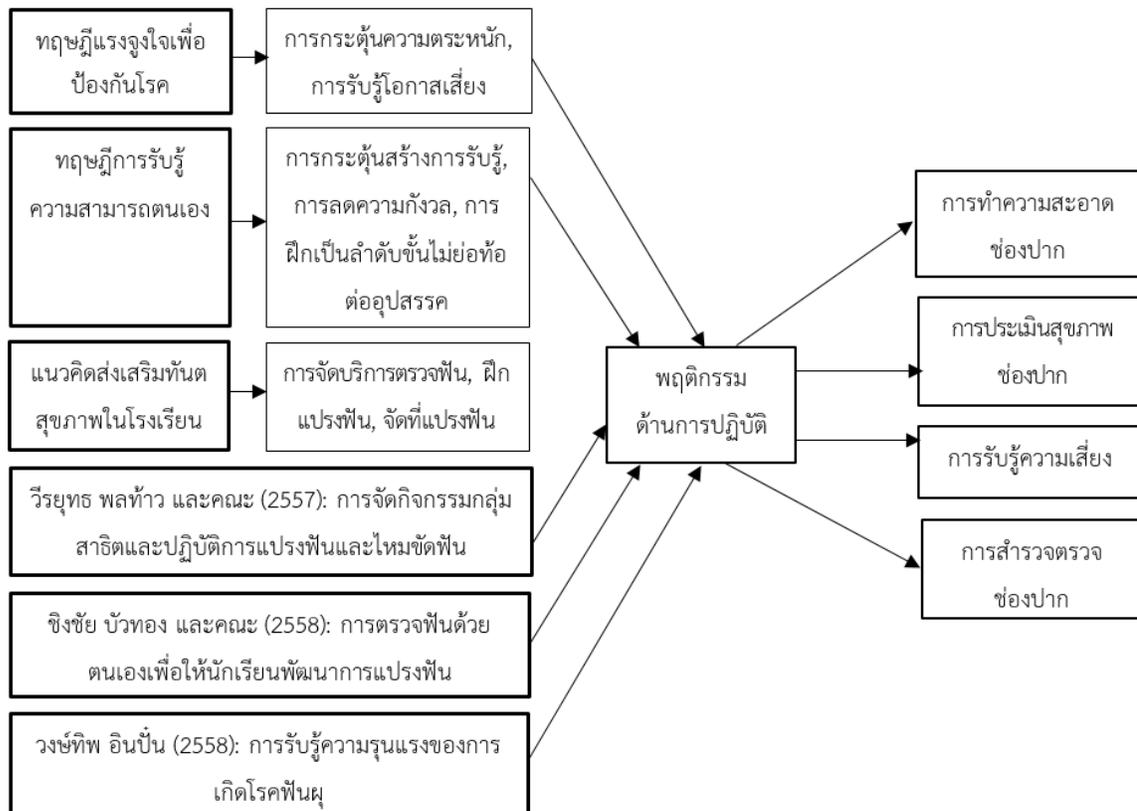
แผนภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านความรู้

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านเจตคติ

แผนภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านการปฏิบัติ

ผลการสังเคราะห์กิจกรรมจากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เป็น 10 กิจกรรม คือ 1) การสำรวจตรวจช่องปาก 2) การย้อมสีฟัน 3) การประเมินสุขภาพช่องปาก 4) ยึดสวดยฟันสะอาด 5) การเปิดรับข้อมูล 6) การรับรู้ความเสี่ยง 7) การทำความสะอาดช่องปาก 8) การตอบข้อสงสัย ชักถาม 9) การประสานสัมพันธ์ บ้านโรงเรียน และ 10) การแบ่งปันข้อมูล แล้วนั้นผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมแต่ละกิจกรรม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียน ค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบของกิจกรรม

2) ผลการประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น

2.1) ผลการประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบกิจกรรมที่ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียน มี 6 องค์ประกอบ คือ ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ แนวความคิด ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม สื่อ/แหล่งข้อมูล และการประเมินผล มีค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละด้านเฉลี่ย เท่ากับ 1.00

2.2) ผลการประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของสอดคล้องของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 10 กิจกรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 0.98 โดยมีข้อเสนอแนะพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒินำมาสรุปเป็นกิจกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม (กิจกรรมย่อ)	เวลา (นาที)	วัตถุประสงค์กิจกรรม
1	<u>การสำรวจตรวจช่องปาก</u> (นักเรียนตรวจสอบสุขภาพช่องปากของตนเองก่อนการแปรงฟัน สำรวจความผิดปกติของช่องปาก และคราบเศษอาหารในช่องปาก ด้วยกระจกส่องสะท้อน และอุปกรณ์ตรวจสอบความสะอาดของช่องปากประกอบสมารท์โฟนโดยผู้สอนและ/หรือนักเรียนถ่ายรูป และบันทึกผล)	20	- สำรวจและสังเกตสุขภาพช่องปากของตนเอง - วิเคราะห์ข้อดีของการตรวจสุขภาพช่องปาก - เห็นความสำคัญของการตรวจฟันด้วยตนเอง
2	<u>การย้อมสีฟัน</u> (ย้อมสีฟันโดยผู้สอน และให้นักเรียนสำรวจบริเวณที่สีย้อมจะปรากฏคราบสีแดงขึ้นเป็นคราบบนตัวฟัน ให้กำจัดออกโดยการแปรงฟันฝึกลงในตำแหน่งที่ยากแก่การทำความสะอาด และสำรวจคราบสีย้อมให้หมดไป)	20	- อธิบายการเกิดคราบเศษอาหาร - ตรวจสอบคราบเศษอาหารหลังจากย้อมสีฟันได้ด้วยตนเอง - กำจัดคราบเศษอาหารภายในช่องปากได้ครบทุกตำแหน่งหลังจากย้อมสีฟันแล้ว
3	<u>การประเมินสุขภาพช่องปาก</u> (ผู้สอนนำภาพผลการตรวจสุขภาพช่องปากของนักเรียนมาให้ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินว่าในอนาคตอาจเกิดความผิดปกติหรือโรคในช่องปากของนักเรียนได้หรือไม่ และวางแผนป้องกันได้อย่างไร)	20	- ประเมินและบันทึกสุขภาพช่องปากตนเอง - กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง - วางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากแต่ละบุคคล
4	<u>ยึดสวดยฟันสะอาด</u> (ผู้สอนแสดงภาพผลการตรวจช่องปากของนักเรียนที่แปรงฟันสะอาด และมอบรางวัลให้กับนักเรียน และร่วมกันอภิปรายว่ามีวิธีการแปรงอย่างไร)	20	- เสริมแรงนักเรียนให้มีความตั้งใจในการดูแลสุขภาพช่องปาก - แสดงตัวอย่างพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่ดี - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากให้กับนักเรียน

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม (กิจกรรมย่อ)	เวลา (นาที)	วัตถุประสงค์กิจกรรม
5	<u>การเปิดรับข้อมูล</u> (ผู้สอนแสดงตัวอย่างแปรงสีฟัน ยาสีฟันของจริงให้นักเรียนอภิปรายข้อดี ข้อเสีย ให้เลือกแปรงสีฟันที่เหมาะสมกับตนเอง และทำการทดลองเรื่องความแข็งแรงของฟัน ให้เลือกอาหารส่งเสริมสุขภาพฟัน และอภิปรายถึงพฤติกรรมส่งเสริมและทำร้ายฟัน)	20	- นำเสนอข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก - ระบุและยกตัวอย่างข้อมูลพร้อมแหล่งข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก - นำข้อมูลมากำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพของตนเอง
6	<u>การรับรู้ความเสี่ยง</u> (ผู้สอนให้นักเรียนเล่นเกมจับผิดภาพที่แสดงถึงความผิดปกติและโรคในช่องปาก และอธิบายถึงลักษณะความผิดปกติ สาเหตุ และวิธีการป้องกัน และให้นักเรียนนำผลการตรวจสุขภาพช่องปากของตนเองมาประกอบการวางแผนเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น)	20	- เสริมสร้างการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคในช่องปากหรือสิ่งที่กำลังคุกคาม - ตัดสินใจกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นกับสุขภาพช่องปาก - อธิบายการเกิดโรคในช่องปาก
7	<u>การทำความสะอาดช่องปาก</u> (สาธิตการแปรงฟันและให้นักเรียนฝึกแปรงฟันประกอบเพลง ใช้ไหมขัดฟัน แปรงลิ้น และนวดเหงือก และวางแผนการแปรงฟันของตนเองใน 1 สัปดาห์ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน)	20	- อธิบายและปฏิบัติการแปรงฟันและใช้ไหมขัดฟันได้อย่างถูกต้อง - เสริมสร้างประสิทธิภาพการแปรงฟันและใช้ไหมขัดฟันที่ถูกต้อง - มีเจตคติที่ดีต่อการแปรงฟัน
8	<u>การตอบข้อสงสัย ชักถาม</u> (ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม และเขียนคำถามที่เกี่ยวข้องกับช่องปากใส่กล่องโดยไม่เขียนชื่อ ผู้สอนเลือกคำถามที่ละคำถาม และอภิปรายร่วมกัน นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมคลินิกรักษฟันตอบคำถามการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล)	20	- ให้คำปรึกษาและแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากให้กับนักเรียน - สร้างเสริมประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพช่องปาก - ติดตามพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก
9	<u>การประสานสัมพันธ์บ้านโรงเรียน</u> (ผู้สอนจัดประชุมชี้แจงกับผู้ปกครองถึงรายละเอียดของโปรแกรมพร้อมแจกคู่มือ และขอความร่วมมือการจัดสถานที่และอุปกรณ์การแปรงฟันให้กับนักเรียนที่บ้าน และร่วมประเมินพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากนักเรียน)	20	- ให้ผู้ปกครองช่วยเหลือและแนะนำนักเรียนในการดูแลสุขภาพช่องปาก - เสริมแรงการมีเจตคติที่ดีในการแปรงฟัน - แนะนำบุคคลในครอบครัวให้ความสำคัญกับดูแลสุขภาพช่องปาก
10	<u>การแบ่งปันข้อมูล</u> (นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับโดยแบ่งออกเป็นประเด็นการดูแลสุขภาพช่องปาก นำมาออกแบบเป็นโปสเตอร์ที่เพื่อเชิญชวนดูแลสุขภาพช่องปากในโรงเรียน และออกแบบคลิปวิดีโอสั้นแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากเผยแพร่ในระบบ Social Network)	40	- ออกแบบสื่อและข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปากในโรงเรียน - เผยแพร่ข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3 ผลการประเมินหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของสอดคล้องของแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ได้ให้ความสำคัญของการตรวจสุขภาพช่องปากโดยจัดเรียงกิจกรรมให้เปรียบเทียบสีย้อมฟันก่อน และหลังการทำความสะอาดหลังจากที่นักเรียนได้รู้แล้วว่า ส่วนใดยังไม่สะอาด เพื่อใช้ประเมินผลว่ามีสีย้อมทำให้นักเรียนทำความสะอาดได้ดีขึ้น ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมตลอดระยะเวลาต่อเนื่อง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา

ชื่อกิจกรรม	ระยะเวลา (สัปดาห์ / ครั้งที่)											
	1		2		3		4		5		6	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
1. การสำรวจตรวจช่องปาก	✓1	✓3		✓3		✓3		✓3		✓3		✓3
2. การย้อมสีฟัน		✓1				✓1				✓1		
3. การประเมินสุขภาพช่องปาก			✓2				✓2				✓2	
4. ยิ้มสวยฟันสะอาด					✓1				✓1			
5. การเปิดรับข้อมูล	✓2			✓1				✓1				✓1
6. การรับรู้ความเสี่ยง			✓1				✓1				✓1	
7. การทำความสะอาดช่องปาก		✓2		✓2		✓2		✓2		✓2		✓2
8. การตอบข้อสงสัย ชักถาม			✓3				✓3					
9. การประสานสัมพันธ์บ้านโรงเรียน	✓3										✓3	
10. การแบ่งปันข้อมูล					✓2				✓2			

*ตัวเลขในตารางแสดงลำดับการจัดกิจกรรม 1 ถึง 3 ส่วนสัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 1 และสัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 1 มี 2 กิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมการแบ่งปันข้อมูลใช้เวลา 40 นาที

สรุปผล

การวิจัยนี้ได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาจากพื้นฐานทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเอง และแนวคิดส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 10 กิจกรรม เป็นโปรแกรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ แนวความคิด ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้/แหล่งข้อมูล และการประเมินผล ได้แก่ 1) การสำรวจตรวจฟัน 2) การย้อมสีฟัน 3) การประเมินสุขภาพช่องปาก 4) ยิ้มสวยฟันสะอาด 5) การเปิดรับข้อมูล 6) การรับรู้ความเสี่ยง 7) การทำความสะอาดช่องปาก 8) การตอบข้อสงสัย ชักถาม 9) การประสานสัมพันธ์บ้านโรงเรียน และ 10) การแบ่งปันข้อมูล ซึ่งโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้จะใช้เวลาในการดำเนินการต่อเนื่อง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายได้ดังประเด็นต่อไปนี้

1. การพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านความรู้ โปรแกรมที่พัฒนานี้สามารถส่งเสริมความรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปากได้เป็นอย่างดี โดยผ่านกิจกรรมการเปิดรับข้อมูลซึ่งเป็นกิจกรรมการให้ความรู้แก่นักเรียนผ่านกิจกรรมกลุ่มกิจกรรมรายบุคคล โดยไม่เป็นเพียงการได้รับความรู้โดยผู้สอนเท่านั้น น่าจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าความรู้ เพื่อดูแลสุขภาพตนเองในอนาคต เริ่มจากเรียงลำดับเนื้อหาจากอุปกรณ์ทำความสะอาดให้นักเรียนมีความรู้ถึงอุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากและไม่เกิดอันตราย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรยุทธ พลท้าว และพรณี บุญชรหัตถกิจ (Weerayouth Poltao and Pannee Banchonhattakit, 2014) ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมทันตสุขศึกษาร่วมกับการใช้สื่อประสมช่วยสอน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ป้องกันโรคฟันผุโรคเหงือกในนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การใช้สื่อประสมทำให้ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของด้านความรู้โรคฟันผุและโรคเหงือกอักษสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ Lai, H. et al. (2016) เรื่องโปรแกรมการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากระยะยาวสำหรับนักเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีสุขภาพฟันที่ดีในระยะยาวและมีความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปาก มีสุขนิสัยที่ดี ลดคราบอ่อนที่ฟัน ไม่เป็นโรคในช่องปาก นอกจากนี้กิจกรรมการรับรู้ความเสี่ยงเป็นกิจกรรมที่อาจให้ข้อมูลกับนักเรียนเกิดประสบการณ์ที่ตรงปัญหาสุขภาพของนักเรียนปัจจุบัน ซึ่งนักเรียนวัยประถมศึกษา มักจะพบการขึ้นของฟันแท้และการโยกของฟันน้ำนม และอาจจะพบฟันผุของฟันน้ำนมก็จะส่งผลต่อฟันแท้ และกิจกรรมการแบ่งปันข้อมูล จึงเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นกับนักเรียนให้นักเรียนประมวลผลความรู้ที่ได้รับแล้วนำไปใช้ นอกจากนี้อาจจะเกิดการถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นได้ โดยผ่านกิจกรรมที่นักเรียนนำข้อมูลมาเผยแพร่ในรูปแบบโปสเตอร์ ขึ้นงานบัตรคำเชิญชวน และการเผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์ ทำและยังอาจฝึกประสบการณ์ตรงให้นักเรียนได้เข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพและเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งจะเป็นประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดความรอบรู้ทางสุขภาพสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่กล่าวถึงใช้สื่อเป็นสิ่งสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่คุกคามต่อสุขภาพลักษณะข้อความที่ปรากฏ เช่น มีอันตราย ใช้สื่อเป็นกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก เป็นข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพ และสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองที่กล่าวถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ที่ต้องมีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นปัจจัยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2. การพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านเจตคติเป็นการพัฒนานักเรียนให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปาก และอันตรายของโรคในช่องปากที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังเช่นกิจกรรมย้อมสีฟันน่าจะทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ถึงผลของการปฏิบัติโดยตรงเนื่องจากเป็นผลจากการแปรงฟันของนักเรียนโดยตรงที่สามารถเห็นผลได้ทันที ทำให้นักเรียนอาจเกิดความตั้งใจและมุ่งมั่นในการแปรงฟันในตำแหน่งที่ติดสีฟันออก และตรวจสอบซ้ำว่าจะสะอาดหรือไม่ ดังทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่กล่าวถึงการตอบสนองของบุคคลเมื่อได้รับการกระตุ้นว่าเมื่อรู้สึกไม่มั่นคงหรือเสี่ยงต่ออันตรายนั้นก็จะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่เชื่อว่าบุคคลมีความสามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุในสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้ (Bandura, 1977) การกระทำของนักเรียนเช่นนี้อาจเกิดการพัฒนาทักษะการแปรงฟันเกิดขึ้น ส่วนกิจกรรมการประเมินสุขภาพช่องปากอาจจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงปัญหาสุขภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง คือ นักเรียนจะสามารถเปรียบเทียบผลการตรวจสุขภาพช่องปากของตนเองกับลักษณะปัญหาช่องปากที่นำไปสู่โรคได้ โดยอาจจะให้นักเรียนเกิดความกลัวต่อโรคที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวงศ์ทิพ อินปัน (Wongtip Inpun, 2015) เรื่องผลของโปรแกรมทันตสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันการเกิดโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กลุ่มทดลองภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กิจกรรมยิ้มสวยฟันสะอาดเป็นกิจกรรมที่อาจส่งผลต่อด้านจิตใจของนักเรียนที่เน้นถึงความประสบความสำเร็จของการปฏิบัติที่มีรางวัลสำหรับนักเรียนที่เกิดการพัฒนาการแปรงฟันที่สะอาดขึ้น ที่น่าจะเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ที่ประสบความสำเร็จแปรงฟันได้สะอาด อาจเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดสื่อสารและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อนช่วยเพื่อนเกิดความเข้าใจกัน ดังทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่กล่าวถึงความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่ใช้ตัวแทนหรือตัวแบบพูดชักชวนเพื่อกระตุ้นทางอารมณ์และสอดคล้องกับ Kazdin (1974) ที่นำทฤษฎีการรับรู้ความสามารถแห่งตนมาประยุกต์ กับการใช้ตัวแบบ

(Modeling) เป็นการสังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมการแก้ไขปัญหามีผลต่อความรู้สึกความสามารถ และกิจกรรมตอบข้อสงสัย ซักถามสามารถช่วยให้นักเรียนได้แก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปากด้วยตนเอง โดยนักเรียนก็อาจจะสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นได้ตามความสนใจของนักเรียน และการซักถามรายบุคคลน่าจะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจรับรู้ปัญหาของตนเองได้ดีขึ้นใส่ใจและเอาใจจริงเอาใจให้ความสำคัญต่อช่องปากของตนเอง อาจเกิดลักษณะนิสัยที่ดีความชอบความพอใจต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก

3. การพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากด้านการปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนที่ให้ความสำคัญตามหลักการทางสุขศึกษาที่กล่าวถึงปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ให้ความสำคัญของการพัฒนาด้านการปฏิบัติเป็นอันดับแรกในระดับประถมศึกษา โดยกิจกรรมที่อาจจะส่งเสริมการปฏิบัติโดยตรง คือ กิจกรรมการทำความสะอาดช่องปากเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนแปรงฟันที่ถูกต้องเน้นการฝึกปฏิบัติที่นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเองตามการสาธิตและลงมือปฏิบัติ ทำให้นักเรียนอาจจะเกิดการลอกเลียนแบบการทำตามตัวอย่าง ดังงานวิจัยของ Antonio et al. (2006) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กที่มีการจัดโปรแกรมการป้องกันในโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยมีการสอนแปรงฟัน ที่พบว่าหลังจากสอนแล้วนักเรียนกลุ่มทดลองมีความสะอาดของช่องปากสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้การฝึกประสบการณ์ให้นักเรียนฝึกใช้ไหมขัดฟัน การแปรงลิ้น และการนวดเหงือก อาจเป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสามารถฝึกโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำการปฏิบัติว่าถูกต้องหรือไม่ อีกทั้งยังสามารถเห็นผลของการปฏิบัติทันทีจากกิจกรรมการสำรวจตรวจฟันที่เป็นกิจกรรมสร้างเสริมการตรวจประเมินสุขภาพช่องปากของตนเองในกิจกรรมให้นักเรียนฝึกตรวจช่องปากด้วยตนเองและบันทึกผลทุกครั้งหลังการแปรงฟัน ให้นักเรียนสังเกตช่องปากของตนเองทั้งสองกิจกรรมนี้จะเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันและจัดตลอดระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรม 6 สัปดาห์ ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการปฏิบัติที่ต่อเนื่องปลูกฝังสุขปฏิบัติที่ดี ดังสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่กล่าวถึงการปฏิบัติทำให้เกิดการรับรู้ผลของการปฏิบัติ ความสามารถในการตอบสนองรับสถานการณ์ ที่เข้ามากระตุ้นเป็นการยอมรับและการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามเป็นความคาดหวัง (Boer & Seydel, 1996) และน่าจะเป็นการปรับปรุงพฤติกรรมสร้างสุขนิสัยที่ดีในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ชิงชัย บัวทอง, ยินดี พรหมศิริไพบูลย์ และ อัจริยา วัชรวิวัฒน์ (Chingchai Buathong et al., 2015) ที่ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากต่อพฤติกรรมป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่าปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ที่พบในกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้กิจกรรมการตอบข้อสงสัย ซักถามเป็นกิจกรรมที่น่าจะส่งต่อการปฏิบัติของนักเรียนได้เช่นกัน คือ เมื่อนักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือมีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนก็สามารถสอบถามหาหรือผู้สอนและร่วมแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติให้กับนักเรียนได้โดยตรง ดังแนวคิดของทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคที่กล่าวถึงการปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วจะสามารถลดภาวะคุกคามของโรคและเพิ่มการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคอันตรายต่อสุขภาพ (Boer & Seydel, 1996) ประกอบกับกิจกรรมการประสานสัมพันธ์บ้านโรงเรียนยังเป็นกิจกรรมก็อาจจะมีส่วนช่วยช่วยย้ำเตือนการปฏิบัติ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนที่บ้าน โดยการจัดเตรียมอุปกรณ์การแปรงฟัน ย้ำเตือนการแปรงฟัน และการให้รางวัลจากผู้ปกครองเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพช่องปากจากการได้ดาวรางวัล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการประเมินสุขภาพช่องปากน่าจะสามารถทำให้นักเรียนสามารถประเมินและวางแผนการดูแลสุขภาพของตนเอง สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 การดำเนินกิจกรรมหากใช้ภาพจริงหรือภาพของนักเรียนในการประกอบกิจกรรมและสื่อที่เป็นข้อมูลข่าวสาร สื่อรูปภาพ ใบความรู้ เป็นต้น น่าจะสามารถเพิ่มความสนใจให้นักเรียนและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหาสุขภาพช่องปากของนักเรียน ประถมศึกษามาประกอบเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียน น่าจะช่วยให้โปรแกรมที่พัฒนาประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินทุนอุดหนุนจากทุนวิจัย 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

References

- Antonio, A. G. et al. (2006). Oral health conditions in children with and without school-based oral preventive program. *Pediatric Dental Journal*, 16(2), 163-169.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy; Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 19-21.
- Bertness, J. Holt, K. and Barzel, R. (2016). *Promoting Oral Health in Schools: A Resource Guide*. Washington, DC: National Maternal and Child Oral Health Resource Center.
- Boer, H. & Seydel, E. R. (1996). *Protection Motivation Theory*. In M. Conner, & P. Norman (Eds.), *Predicting Health Behaviour: Research and Practice with Social Cognition Models*. (Eds.) Mark Conner: Open University Press.
- Bureau of Dental Health. (2018). 8th National Oral Health Survey Sample of Thailand. (2017). Department of Health, Ministry of Public Health of Thailand.
- Chingchai Buathong et al. (2015). The effects of oral health promotion program on dental caries prevention behaviors of grade six students at Ban Banghean School at Plaipraya District, Krabi Province. *Journal of Community Health Development Quarterly Khon Kaen University*, 3(2), 293-306.
- Em-on Senanurit et al. (2014). A model for dental health promotion in schools through collaborative networking in Tum Yai Subdistrict, Khumuang District, Buriram, 2011 - 2012. *Journal of Health Science*, 23(3), 609-618.
- Institute for Population and Social Research, Mahidol University. (2018). Mahidol Population Gazette. Retrieved January 05, 2018, from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/Contents/Documents/Gazette/Gazette2018TH.pdf>.

- Kazdin, A. E. (1974). Comparative effects of some variations of covert modeling. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 5, 225-231.
- Kwanta Boonvas et al. (2016). Effects of a health education video on dental caries preventive behaviors among school children grade 4-6 in Trang Province. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal*, 8(2), July - December 2016, 60-72.
- Lai, H. et al. (2016). School-based oral hygiene education program has long-term positive effects on oral health Indicators. *The Journal Evid Base Dent Pract* 2017, 65-67.
- Rogers, R. W. (1975). A protection motivation theory of fear appeals and attitude change. *Journal of Psychology*, 91, 93-114.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Weerayouth Poltao and Pannee Banchonhattakit. (2014). The effects of dental health education program by using multimedia assisted instruction for preventive dental caries and gingivitis behavioral modification among primary school students, Nonsang District, Nongbualamphu Province. *Thai Dental Nurse Journal*, 25(2), 75-88.
- Wongtip Inpun. (2015). Effect of dental health program to dental caries prevention behavior among sixth grade students of Anubanprachinburi School. *Phranakhon Rajabhat Research Journal*, 10(1) January - June, 131-142.

Received : 17 September, 2018

Revised : 2 November, 2018

Accepted : 29 April, 2019